

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Bf.II.199/2014/7.sz.

A Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság Debrecenben, a 2014. április 8. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta és 2014. április 22. napján kihirdette a következő

ítéletet:

A tizennyolcadig életévét be nem töltött személy sérelmére fajtalanság és közösülés céljából elkövetett emberkereskedelem büntette és más bűncselekmények miatt és társai ellen indított büntetőügyben a Nyíregyházi Törvényszék 2013. november 11. napján kihirdetett 3.B.845/2012/10. számú ítéletét a fellebbezéssel érintett II.r. vádlott tekintetében megváltoztatja.

II.r. vádlottnak az emberi szabadság elleni, társtettesként elkövetett bűncselekményét a Btk. 192. § (2) bekezdése és a (4) bekezdés a) pontja szerint minősíti.

E vádlottal szemben 15.330 (tizenötezer-háromszázharminc) Ft erejéig vagyonelkobzást alkalmaz.

Egyebekben az első fokú ítéletet II.r. vádlottra nézve helybenhagyja.

A másodfokú eljárásban 12.320 (tizenkettőezer-háromszázhusz) Ft - II.r. vádlottra nem terhelhető - bűnügyi költség merült fel.

Indokolás:

A Nyíregyházi Törvényszék a hatályon kívül helyezést követő megismételt eljárásban a jogorvoslattal érintett II.r. vádlottat társtettesként elkövetett emberkereskedelem büntette (Btk. 192. § (1) bekezdés), bűnsegédként elkövetett hamis magánokirat-felhasználásának vétsége (Btk. 345. §) és közokirat-hamisítás büntette (Btk. 342. § (1) bekezdés b) pont, III. fordulat) miatt 2 év 10 hónap börtönre és 3 év közügyektől eltiltásra;

III. vádlottat emberkereskedelem büntette (Btk. 192. § (1) bekezdés) miatt 1 év 6 hónap, végrehajtásában 3 év próbaidőre felfüggesztett börtönre ítélte.

Az ítélet ellen II.r. vádlott és védője a büntetés enyhítése, III.r. vádlott és védője pedig a bűnösség megállapítása miatt, felmentés érdekében terjesztettek elő fellebbezést. Az

ügyész nem élt jogorvoslattal. Az ítélet I.r. vádlottal szemben első fokon jogerőre emelkedett.

A nyilvános ülésen III.r. vádlott védője a védelmi fellebbezést - a vádlott írásban igazolt hozzájárulásával - visszavonta, így az ítélet e vádlottnál 2014. április 8. napján a másodfokú eljárás során emelkedett jogerőre.

A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség a Bf.326/2012/6-I számú átiratában, illetve képviselője a nyilvános ülésen az első fokú ítélet részbeni megváltoztatására, II.r. vádlott emberkereskedelmi cselekményének súlyosabb, a Btk. 192. § (2) bekezdése és a (4) bekezdés a) pontja szerinti, tizennyolcadik életévét be nem töltött személy sérelmére elkövetett emberkereskedelem büntetnének minősítésére, valamint e vádlott bűnösségének további 1 rendbeli, a Btk. 342. § (1) bekezdés b) pontja szerint minősülő, bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás büntetnében való megállapítására, valamint 15.330 Ft érték erejéig vagyonek Kobzás kimondására, egyéb részekben a határozat helybenhagyására tett indítványt a fellebbezéssel érintett vádlottnál.

II.r. vádlott védője a nyilvános ülésen vitatta az emberi szabadság sérelmére elkövetett bűncselekmény megvalósítását, álláspontja szerint csak a csalás vétségének megállapítására kerülhet sor, ezért a cselekmény enyhébb minősítését, és a büntetés lényeges enyhítését indítványozta.

A védelmi fellebbezések nem alaposak.

A bejelentett perorvoslatok folytán az ítélőtábla az elsőfokú bíróság ítéletét és az azt megelőző eljárást a Be. 348. § (1) bekezdése és a Be. 349. § (1) bekezdése alapján - II.r. vádlott vonatkozásában - teljes terjedelemben felülbírált. A törvényben előírt teljes revízió keretében a fellebbezések okára és céljára tekintet nélkül bírálta felül a tényállás megalapozottságát, a bűnösség megállapítását, a bűncselekmények minősítését és a büntetés kiszabását is.

A felülbírálat során megállapította, hogy a törvényszék a bizonyítási eljárást a perrendi szabályok megtartásával folytatta le. Nem vétett sem feltétlen, sem olyan jellegű relatív perjogi hibát, amely a bizonyítás törvényességét érintené, vagy az érdemi felülbírálatot kizárná.

Eltért azonban az eljárási szabályoktól, hasonlóan az első eljárás perviteléhez, amikor I.r. vádlottat vallomásmegtagadási nyilatkozata után a személyi körülményeire kihallgatta (5.sz.jkv.3.o.). Bár a vádlottnál a jogerő a felülbírálatot kizárja, de vallomása bizonyíték, és a helyes perviteli gyakorlat érdekében az ítélőtábla elvi élel szögezi le, hogy a vallomást megtagadó vádlotthoz kérdés nem intézhető, még a személyi körülményeire sem, mely érdemi része a vallomásnak. Mindez volt tapasztalható II.r. vádlottnál is, aki szintén megtagadta a vallomást, a bíróság azonban mégis kérdést intézett hozzá úgy, hogy a vádlott nem jelezte vallomástételi szándékát (5.sz.jkv.4.o.). E hiba észlelhető a III.r. vádlott személyi körülményeire tett vallomásánál is. Szükségtelen s nincs is törvényi alapja, hogy a bíróság a hallgatással élő vádlottat kérdésekkel bírja újabb adatok szolgáltatására.

Az eljárási szabálysértés azonban csak relatív, tekintettel arra is, hogy a vádlottak a vád szempontjából lényegi kérdésben nem tettek vallomást.

Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban ügyfelderítési kötelezettségének eleget téve megalapozott tényállást állapított meg, mely a Be. 351. § (1) bekezdése értelmében a másodfokú eljárásban is irányadó. A törvényszék a tényállás megállapítása szempontjából lényeges bizonyítékokat megvizsgálta és azokat okszerűen, a logika szabályai szerint értékelte. A megismételt eljárásban a Btk.-nak a hozzátartozóra vonatkozó új szabályai szerint sértett a tanúvallomást a Be. 82. § (1) bekezdés a) pontja alapján jogosan megtagadta. Ennek ellenére a tényállás a rendelkezésre álló és értékelhető terhelte vallomások, a tanúvallomások és az okirati bizonyítékok alapján kétséget kizáró módon megállapítható volt. A tényállást a fellebbezéssel érintett vádlott és védője sem támadták.

Az elsőfokú bíróság nem tévedett, amikor az ügyben az elbíráláskor hatályos büntető törvényt alkalmazta, mert az a határozatban részletesen kifejtettek szerint, mellyel az ügyész is egyetértett, enyhébb elbírálást eredményez, mint az elkövetéskor hatályos anyagi jogi norma. Az indokolás e körben hibátlan, kiegészítést, korrekciót nem igényel.

A törvényszék helyesen jutott arra a következtetésre, hogy II.r. vádlott cselekménye a sértett III.r. vádlottnak történő eladásával kapcsolatban kimerítette az emberkereskedelem büntetnének törvényi tényállását. Az ügyészi érveket elfogadva, a másodfokú bíróság nem osztotta ezért a védelmi álláspontot, miszerint a II.r. vádlott cselekménye csak csalásnak minősül. A törvényi tényállás elemei ugyanis formailag s tartalmi szempontból is teljes mértékben kimerültek. Amint a fellebbezési főügyészség képviselője helyesen mutatott rá, az ügyletben résztvevők megtévesztési szándéka, titkos fenntartása közömbös a törvényi tényállás megvalósulása szempontjából. Az irányadó tényállásból egyértelműen megállapítható az egyik oldalon az eladás, a III.r. vádlott részéről pedig a megvétel ténye. Az elsőfokú bíróság az európai jogi normákra hivatkozva helyesen értelmezte a kizsákmányolás fogalmát, melyet az ENSZ-nek a határon átnyúló szervezett bűnözés ellen létrejött Egyezménye kiegészítő jegyzőkönyvének 3. Cikk a) pontjában foglaltak is megerősítenek, amint azt a másodfokú bíróság területén működő ügyész kifogástalanul jelölte meg átiratában. A törvényszék azonban a védelvi, illetve tettazonossági szabályok téves értelmezésével nem látta megállapíthatónak a kizsákmányolásban megnyilvánuló minősítő körülményt, ezáltal a bűncselekmény minősítése nem felel meg az anyagi jognak.

A vád és az ítélet is tartalmazta az ügyben nem vitásan csalárd módon résztvevő, de koránál, adottságainál fogva nyilvánvalóan kiszolgáltatott tizenöt éves gyermek prostitúciós célból való eladását. Az elsőfokú bíróság érvelését azzal indokolta, hogy a vádirat nem tartalmazta azt, hogy a III.r. vádlott prostitúciós tevékenységéből milyen módon részesült volna. Ez kétségtelen, de közömbös, a lényeg az, hogy a vád a prostitúciós, kizsákmányolást megalapozó, a kiskorút érintő eladást tartalmazta.

A vádelv helyes értelmezésével kapcsolatban az ítélet tábla a következőket emeli ki.

A Be. 2. § (1) bekezdése szerint a bíróság az ítélezés során törvényes vád alapján jár el. A (2) bekezdés értelmében törvényes a vád, ha a vádemelésre jogosult a bírósághoz intézett

indítványában meghatározott személy, pontosan körülírt, büntető törvénybe ütköző cselekménye miatt a bírósági eljárás lefolytatását kezdeményezi. A (3) bekezdés fogalmazza meg a vádhoz kötöttség elvét, mely szerint a bíróság csak annak a személynek a büntetőjogi felelősségéről dönthet, aki ellen vádat emeltek, és csak olyan cselekmény miatt, amit a vád tartalmaz. A bíróság köteles a vádat kimeríteni, a vádon túl nem terjeszkedhet, de nincs kötve a vádlónak a vád tárgyává tett cselekmény Btk. szerinti minősítésére, a büntetés kiszabására, vagy intézkedés alkalmazására vonatkozó indítványához (Be. 2 § (4) bekezdés).

A vád törvényességével kapcsolatban a Legfelsőbb Bíróság az 1/2007.BK véleményben részletes útmutatást adott, mely által biztosított a joggyakorlat egysége. A vélemény I.1.a) pontjában foglalt alaki feltétel megsértése szóba sem kerülhet, az ügyész vádlói jogosultsága egyértelmű.

Az I.2. pont tér ki a vádnak a Be. 2. § (2) bekezdésében megfogalmazott minimális tartalmi követelményeire. A vád tartalmi törvényességének lényege ekként, hogy meghatározott személy, pontosan körülírt, büntető törvénybe ütköző cselekménye miatt kezdeményezi a vádló a bírósági eljárás lefolytatását. Az I.2.b) pont szerint a vád tárgyává tett cselekmény körülírása akkor pontos, ha a vádló az indítványában ismertetett történeti tényállás hiánytalanul tartalmazza a bűncselekmény törvényi tényállási elemeinek megfelelő konkrét tényeket: az elkövetési magatartást, a cselekmény megvalósításának helyét, idejét stb. A vád törvényességétől meg kell különböztetni annak kellékhányait, melyek orvosolhatók a bírósági eljárásban.

Utalni kell arra is, hogy a vádelv a vád és az ítélet tényállása közötti ún. teljes történeti azonosságot nem követeli meg. Ettől eltérő értelmezés mellett a bíróság ténymegállapító tevékenysége nem lenne több, mint a vádban szereplő tények helyességének ellenőrzése, holott a bizonyítás során - a terhelő tények hivatalból történő bizonyításának fel nem róható elmulasztása kivételével - a bíróságnak a Be.75.§ (1) bekezdésének megfelelően a tényállás hiánytalan, valóságnak megfelelő tisztázására kell törekednie (Legfelsőbb Bíróság Bfv.I.319/2007/5.szám). Nem lehet figyelmen kívül hagyni azt sem, hogy a bíróság feladata az igazságszolgáltatás, a perbíróság ezért nem szorítkozhat csupán a nyomozás megismétlése által a vád kontrolljára. A bírói hatalom lényege a tényállás vádelvi keretek között történő szabad, befolyásmentes megállapítása, melynek célja nem vitásan az igazság felderítése is. Az anyagi igazság elve ugyan az 1896. évi XXXIII. törvénycikk (Bp.) rendelkezéseitől eltérően a jelenleg hatályos perjogban már nem alapelv, de a bíróságnak ettől eltekintve törekednie kell az igazság feltárására és nem csak processzuális értelemben.

A Be. 2.§ (4) bekezdése értelmében a bíróság nincs kötve a vádlónak a vád tárgyává tett cselekmény Btk. szerinti minősítésére, a büntetés kiszabására, vagy az intézkedés alkalmazására vonatkozó indítványához. Mindez azt is jelenti, hogy a vád perjogi rendeltetése elsősorban az, hogy a bíróság számára a büntetőjogi felelősség kérdésében való érdemi vizsgálat ténybeli kereteit rögzítse. A vád törvényessége illetve annak hiánya önmagában a vád tartalma alapján vizsgálendő. A törvényes vád hiányát akkor lehet megállapítani, ha a vád tartalma oly mértékben hiányos, hogy anyagi jogi értékeléshez

nem nyújt alapot, és ily módon annak vizsgálatába a bíróság nem bocsátkozhat. (EBH 2013.B.10.).

Töretlen a bírói gyakorlat abban is, hogy sem a törvényes vád hiányaként, sem a vádon túlterjeszkedésként nem értékelhető, ha a bíróság egy bűncselekmény törvényi tényállását megvalósító magatartást vizsgálva, a tett azonosság keretei között a vádiratban le nem írt tényt is megállapít, és a cselekményt ennek figyelembevételével értékeli. A vádelv nem jelent minden részletre kiterjedő, szükségszerű azonosságot a vádban leírt, és az ítéletben megállapított történeti tények között, annál is inkább, miután a bíróság nincs kötve a vádbeli minősítéshez, és az eltérő minősítés, eltérő tényelemek megállapítását is szükségessé teheti az ítéletben. A bizonyítás eredményéhez képest tehát a bíróság pl. az elkövetés helye, módja, eszköze, eredménye, indítéka stb. tekintetében eltérhet a vádbeli ténymegállapításoktól anélkül, hogy ezzel a vádelvet sértené (EBH.2011.2385).

A bíróságnak a bizonyítás során ugyanis a tényállás hiánytalan, valóságnak megfelelő tisztázására kell törekednie. Jelen ügyben a vád keretei megállapíthatóak, azon belül lehetőség volt a tényállásban olyan pontosításokat elvégezni, amely a vádhoz kötöttséget sem sértik. (BH 2006.42, BH 2005.242.)

Külön kiemelést érdemel, hogy a törvényes vádnak nem fogalmi ismerve az, hogy a „büntetőtörvénybe ütköző cselekmény” leírása körében a törvényi tényállás jogi fogalmait használja, elégséges, ha a történeti tények leírása oly mértékben konkrét, amelyből - bebizonyítottaságot feltételezve - büntetőtörvénybe ütköző cselekményre lehet következtetni (BH.2011.219.)

A büntetőeljárás alapját képező és a védekezés irányát befolyásoló ügyészi aktussal, azaz a vádirattal szemben követelmény, hogy alkalmas kiindulópont legyen a terhelti védekezés előterjesztéséhez, így írja körül azt a cselekményt, amely miatt a terheltet az állami büntetőhatalom felelősségre kívánja vonni, ismerhesse meg a tények és egyéb körülmények azon körét, amelyeken belül védekezésre kényszerül és azokat az adatokat, amelyek a terhére rótt cselekmény elkövetését és a bűnösségét a vádhatóság álláspontja szerint bizonyítják (Debreceni Ítéltábla Bf.II.514/2012/161.sz.).

A hivatkozott felsőbírósági gyakorlat áttekintése után a konkrét ügyben megállapítható, hogy a vádirat nem szenved olyan hibában, hiányosságban, mely a vádat törvénytelené tenné vagy eljárásjogi akadályát képezné a kizsákmányolás ítéletben való megállapításának.

A fellebbviteli főügyészség átiratában hivatkozott a tudati tények tényállásba foglalásával kapcsolatos bírói gyakorlatra is. Nem vitás, hogy a bűnösségre vont következtetés jogi, és nem ténybeli következtetés (Legf.Bír.Bfv.II.959/2010/5.). Jelen ügyben, figyelemmel az irányadó tényállásra, nem merült fel külön ún. tudati tény tényállásba foglalásának kötelezettsége. A tényállás tartalmaz minden olyan lényeges adatot, mely alapját képezheti a súlyosabb minősítés megállapításának.

A kizsákmányolás a prostitúciós célzattal, haszonszerzés végett történt eladással megvalósult, mint ahogy nem kétséges a sértett kiskorú státusza sem, ezért a vádlotti cselekmény, osztva az ügyészi érvelést, a Btk. 192. § (2) bekezdés, és a (4) bekezdés a) pontja alapján minősül.

Nem osztotta azonban a másodfokú bíróság a fellebbviteli főügyészség azon okfejtését, hogy II.r. vádlott cselekménye további 1, rendbeli, bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás büntettét valósította meg. A tényállás azt valóban tartalmazza, hogy közreműködésével más nevére szóló közokiratot szereztek meg s használtak fel jogellenesen. Az irányadó tényállásból azonban nem lehet egyértelmű következtetést vonni a II.r. vádlott szándékerősítő magatartására. Kétségtelen, hogy tudott ő is az okirattal kapcsolatos visszaélésről, de aki valóban pszichés és fizikai segítséget nyújtott, az az I.r. vádlott volt, s nem . A tényállás szerint az okmányt az I.r. vádlott és váltotta ki. A hivatalba a II.r. vádlott nem ment be. Bűnsegély legfeljebb az I.r. vádlott terhére lenne megállapítható, de rá a jogerő miatt felülbírálatra már nem kerülhetett sor. A II.r. vádlott részéről azonban konkrétan nincs olyan vádbeli és tényállásbeli magatartás meghatározva, mely egyértelműen arra utalna, hogy nevezett pszichikai bűnsegélyt nyújtott az okirat jogellenes felhasználásához. A eladásban megnyilvánuló eseménysornak a II.r. vádlott nem vitásan részese, azonban külön a születési anyakönyvi kivonattal kapcsolatos, az eladástól jól elhatárolható cselekményrészre bűnrészessége nem állapítható meg, ezt egyébként sem a vád, sem az évek óta tartó bírósági eljárás nem vetette fel.

A törvényszék a büntetés kiszabása során irányadó körülményeket feltárta. A súlyosabb minősítés folytán a kiszabott büntetés túl enyhe, azonban a súlyosítási tilalom szabályai folytán a súlyosításra nem kerülhetett sor. Értelmszerűen a büntetés eltúlzottan szigorúnak sem tekinthető, lényeges enyhítése nem indokolt, ezért a védelmi fellebbezést a másodfokú bíróság nem találta alaposnak.

A fellebbviteli főügyészség helytállóan észrevételezte, hogy az elsőfokú bíróság a törvényi előfeltételek fennállása ellenére nem rendelkezett a II.r. vádlottnál vagyonelkobzás alkalmazásáról. A másodfokú bíróság megállapította, hogy a Btk. 74. § (1) bekezdés a) pontjában írt feltételek megvalósultak, ezért a II.r. vádlottal szemben, az őt érintő vagyonrész tekintetében vagyonelkobzást mondott ki.

A III.r. vádlottól lefoglalt vipera elkobzására azonban a részjogerő beállta, és a felülbírálat kizártsága folytán nem látott lehetőséget, ezért felhívja az elsőfokú bíróságot, hogy különleges eljárásban vizsgálja meg az elkobzás kérdését.

Mindezekre figyelemmel a Debreceni Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a szükséges részben a Be. 372. § (1) bekezdés alapján megváltoztatta, míg helytálló rendelkezéseit a Be. 371. § (1) bekezdés alkalmazásával helybenhagyta.

Az ítéltábla a másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költséget a Be. 381. § (1) bekezdése alapján állapította meg.

Debrecen, 2014. április 22.

Dr. Elek Balázs sk.
a tanács elnöke

Dr. Háger Tamás sk.. Gömöri Olivér sk.
előadó bíró bíró

ZÁRADÉK: A Nyíregyházi Törvényszék 3.B.845/2012/10. számú ítélete II.r. vádlottal szemben a másodfokú határozatban írt változtatással a mai napon jogerőre emelkedett és végrehajthatóvá vált.

Debrecen, 2014. április 22.

Dr. Elek Balázs sk.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:

Kiadó.